

Utdrag av statsminister Kåre Willochs foredrag i Tønsberg
tirsdag 3. september 1985

Årets valgkamp har hittil vært mest preget av saker hvor det er bred enighet om målene, men hvor debatten handler om virkemidler og prioriteringer. Det er naturlig at sikkerhetspolitikken, økonomi og helse- og sosialspørsmål har stått mest i fokus. Det er jo her vi finner de viktigste oppgaver som må løses. Men Arbeiderpartiets leder har rett i at stortingsvalget også er et "verdivalg", et valg mellom sosialistiske ideer på den ene side og moderate liberale og borgerlige ideer på den andre. La oss derfor se nærmere på noen spørsmål hvor praktisk uenighet har grunnlag i ideologiske forskjeller mellom de to regjeringsalternativer.

Den politiske utvikling i 1970-årene var på mange måter kjennetegnet av mer maktkonsentrasjon, statsdirigering og sentralisering av reell myndighet. Denne utvikling er nå snudd. Regjeringen har gjennom et aktivt reformarbeid fremmet maktspredning og mangfold, med større valgfrihet for enkeltmennesket, et åpnere samfunn og styrkelse av eiendomsretten. Vi har klart å snu utviklingen bort fra sosialistiske og kollektivistiske løsninger, og bidratt til en utvikling klart i retning at et mer liberalt samfunn.

I de siste fire årene er det ført en skattepolitikk som har bidratt sterkt til en mer dynamisk utvikling i norsk økonomi. Det er skapt ny aktivitet og vekst, optimisme og tiltakslyst.

De skattepolitiske virkemidler er satt inn over et bredt felt. Lettelser i personbeskatningen har både medvirket til belønning for arbeidsinnsats og dempet kostnadsstigningen i forhold til tidligere år. Samtidig har lettelsene fått en form som har styrket barnefamilienes økonomi. Lettelser i bedriftsbeskatningen har stimulert til offensiv og fremtidsrettet satsing i produksjonslivet, med høyere produktivitet og større og mer effektiv satsing i forskning, produktutvikling og markedsføring. Dette har også medvirket til at den nedgangen i industriproduksjonen som begynte i 1970-årene, nå er snudd til ny oppgang. Denne vekstpolitikken har vært nødvendig for å kunne foreta en ytterligere utbygging av velferdssamfunnet med særlig vekt på større innsats for de syke, de eldre og småbarnsfamiliene. (Se for øvrig eget utdrag om trygdespørsmål.)

Regjeringen tar sikte på å føre den vekstfremmende skattepolitikken videre også i de neste fire år.

Samtidig vil vi aktivt fortsette arbeidet for større rettferdighet, slik at alle skal betale skatt i forhold til sin reelle inntekt. Det er verdt å merke seg at arbeidet for å løse "null-skattyter-problemet" ikke fikk noen kraft før vi overtok regjeringsansvaret.

Vårt mål er rettferdig beskatning med mer rimelige skatteprosentene!

Til tross for en vellykket kamp mot inflasjonen, er det fremdeles dyrere å produsere i Norge enn i andre land. Vi trenger et mer dynamisk skattesystem for å mobilisere de krefter som trengs for å overvinne denne bremsen for vekst og fremgang. Vi vil ikke gi urealistiske løfter om brå forbedringer, fordi vi samtidig har ansvar for en rimelig budsjettbalanse. Men fremskrittene skal fortsette. Reduksjon av de innsatshemmende marginalsattesatser og tiltak som gjør det lettere for bedriftene å styrke lønnsomhet og reserver vil her være viktige stikkord.

Arbeiderpartiet går til valg på kraftige overbud på nær sagt alle områder. Vi mener at Arbeiderpartiets løfter er mye dyrere enn de sier selv, men Arbeiderpartiet selv mener at forslagene vil øke utgiftene på statsbudsjettet slik at de i 1989 blir 11,5 milliarder kroner høyere enn etter Regjeringens opplegg.

Hvor mye penger er dette? Det er mer enn staten får inn i inntektsskatt fra personer og bedrifter tilsammen. Dette gir en anelse om den brutale skattepolitikk som det blir nødvendig å føre, hvis Arbeiderpartiet skal prøve å følge opp sine løfter og garantier.

Det er grunn til å vente at Arbeiderpartiets program vil koste skattyterne 10.000 kroner mer pr. skattyter i gjennomsnitt bare i det ene året 1989. Og likevel våger

Arbeiderpartiet å hevde at skattene ikke skal øke!
 Arbeiderpartiet prøver å få velgerne til å tro at man kan øke utgiftene enormt uten at skattyterne får regningen.

Men vi vet jo av erfaring fra tidligere Arbeiderparti-styre hva dette vil føre til i praksis: Dyrtid og høyere skatter! Det er derfor ikke mulig å feste lit til Arbeiderpartiets forsikringer om at skattene ikke skal øke.

Arbeiderpartiets opplegg som vil ende med skatteskjerpelse inngår forøvrig naturlig i en næringspolitisk linje som uvegerlig vil undergrave den nye dynamikk og optimisme som vi nå ser i næringslivet:

Arbeiderpartiet sier gjerne nei til friere konkurranse og større handlefrihet i næringslivet, nei til privat konkurranse med offentlige monopoler og etater, nei til bedre vilkår for frivillig sparing, og mer risikovillig privat kapital til arbeidsplassene, nei til nye stimulanser for nyetableringer, og til slutt nå også nei til en del av den kraftutbyggingen som vil trenge for å gjennomføre deres egne mål.

Det er mange eksempler også utenom det økonomiske området som viser at praktisk uenighet springer ut av ulike ideer om hva slags samfunn vi egentlig ønsker:

Mens Arbeiderpartiet har kjempet for å beholde kringkastingsmonopolet, og fortsatt kjemper mot en friere kringkasting, vil Høyre føre Regjeringens liberale

mediepolitikk videre. Det er ingen grunn til å legge skjul på en viss uenighet også mellom regjeringspartiene på dette området, men det største bremseklossen for større valgfrihet når det gjelder radio og fjernsyn er de sosialistiske partiene. Høyre vil bl.a. arbeide for et uavhengig landsdekkende TV-2, basert på selvstendige finansieringsmuligheter, utenom NRK.

Vår kamp for fri radio og fjernsyn ved siden av NRK, er en viktig del av vår innsats for et mangfoldig samfunn med større valgfrihet. Et nytt uavhengig TV-2, vil også kunne gi nye og spennende oppgaver for norsk kulturliv.

Mens Regjeringen har gjennomført reformer som sikrer rimelige utviklingsmuligheter for private skoler og barnehager som stimulerende supplement til økende offentlig innsats, er sosialistene fortsatt negative til det mangfold disse representerer.

Mens Arbeiderpartiet fortsatt hårdnakket motsetter seg mulighetene for privat tilbud i helsevesenet som supplement til voksende offentlig innsats, vil vi at samfunnet skal dra nytte av frivillig innsats samtidig med at det offentlige tilbud forbedres. Det er gjennomført en særlig sterk økning i det offentlige legetilbudet og hjemmesykepleie og hjemmehjelp, og denne sterke økningen i det offentlige helsetilbudet vil fortsette. Men det gir ingen grunn til nye forbud mot andres medvirkning i tillegg.

Arbeiderpartiet fastholder sitt gammeldagse krav om å frata eierne styringsretten i de private bankene. Det vil både bety et nytt skritt i retning av sosialisme, og bidra til å undergrave vekstkraften i samfunnet. Erfaring fra mange land viser nemlig at et sterkt, uavhengig og dynamisk privat bankvesen, ved siden av sparebankene, statsbankene og andre offentlige institusjoner, er en av de viktige forutsetningene for god økonomisk vekst.

Arbeiderpartiets halvsosialistiske planer vil gi politiske partier og politiske tillitsmenn mer makt i hver enkelt bank, på et område hvor de ikke har spesielle forutsetninger for å bidra til vekst. En slik politisering vil derimot kunne forkludre ansvarsforholdene og svekke tilgangen av privat kapital til bankene.

Regjeringens politikk om å avhende statlige eierinteresser i næringslivet og sikre større likestilling mellom offentlige og private bedrifter, møter fortsatt motstand fra sosialistene. Også på denne måten demonstrerer sosialistene gammeldagse holdninger som bremser vekst og initiativ.

Mens Regjeringen satser på å stimulere de skapende krefter og det private initiativ som drivkraft bak moderniseringen og nyskapningen i næringslivet, henger Arbeiderpartiet fortsatt fast i gårsdagens krav om statlige nyskappingsplaner og mer statsdirigering gjennom et nytt statlig utviklingsfond.

Mens Høyre vil arbeide videre for mer liberale og publikumsvennlige åpningstider, privat støtte til kulturelle aktiviteter i tillegg til den offentlige, og nye fremstøt for mindre offentlige inngrep og enklere regler, synes Arbeiderpartiet mest opptatt av å bekjempe den liberalisering som allerede er underveis på disse områder.

Vi vil benytte den nye teknologien og de nye muligheter til å skape større mangfold og valgfrihet, mer desentralisering, flere små enheter, større spredning av makt og eiendom og et mer åpent og fleksibelt samfunn.

Vi vil føre videre arbeidet for trygghet, uavhengighet og utfoldelsesmuligheter for den enkelte, fordi det samtidig legger grunnlag for den beste innsats for det fellesskap som vi alle trenger og som vi alle er en del av.